

«№51 ГИМНАЗИЯ» КОММУНАЛДЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ

Бекітемін
№51 гимназия директоры
Г.Ж.Дарибаева
« » 2024ж

«Риторика» дебат клубының жұмыс жоспары

Үйірме жетекшісі: Н.Жәкен

2024ж

ТҮСІНІК ХАТ

«Пікір-сайыс – сөз додасы» - білім беру бағдарламасы білімнің гуманитарлық жүйесін нақты көздейтін жаңа бағыттағы үйірме. Оқушылар мен ұстаздарды да пікір-сайыстарға араластыруға, өз бетімен ізденуге, білім алу және жалпы шығармашылық белсенділігін арттыруға көзделген. Пікір-сайыстарға дайындық барысында оқушылар белгілі – бір тақырып бойынша мәлімет жинастырып, оларды қарама – қарсы бағыттарды қолдайтын екі түрлі позицияға арналған жоспарға топтастырылады. Олар жақтау және даптау топтарының кейстері. Осының нәтижесінде оқушылар кез-келген мәселеге біржақты көзқараста болудан арылып, терең, сын тұрғысынан оқушыларды, сонымен қатар парламент мүшелерін (класс оқушыларын) бөлудің әртүрлі жолдарын қарастыруға болады. Мысалы: психологиялық тренинг, сергіту, ойын элементтері арқылы, екінші СТО элементі жуан, жіңішке стратегиясы арқылы сұрақ жетегімен бөлуге болады. Жалпы пікір- талас, талқылау, дискусия, диалог, бір мәселені көпшіліктің талқысына салу ақиқатқа жетудің ең кең тараған және оң нәтиже бере алатын формасы болып табылады. Алайда бұның да өз қыр-сырлары көп. Ең алдымен ол пікір-сайыстыратын мәселенің күрделілігі, кез-келген мәселе бойынша біріміз ақиқат деп білетін нәрсе басқаға мүлде олай емес. Пікір – талас барысында адамдар ортақ мәселе жайлы өз пікірлерін ортаға салады, олардың әр түрлі болуы заңды, пікір сайыстар арқылы тараптар ой бөлуге, өз көзқарастарының кемшіліктерін ашып, оларды ұштауға, кемелдендіруге мүмкіндік алады. Қысқасы, ақиқаттың ең озық таразысы көзқарастар бәсекесі. Бағдарлаәдебиет, тарих пәндеріндегі заман өзгеріснің өзіндік жаңаша көзқарасын сұрап тұратын тақырыптар көптің қасы.. Пікір-сайыс логикалық, психологиялық, адамгершілік және көптеген басқа аспектілерді қамтиды. Үлкен додалар өткізіп, оқушылардың лидерлерін анықтауға тигізер септігі бар.

Өзіндік көзқарасы бар, айналаны сыни тұрғыдан барлап, бағалайтын, шешім шығаруда өзгенің ойын таразылап, өз ойын өткізуге сенімді тұлға қалыптасуына септігі тиеді. Әртүрлі саладағы ғылымның теориясы мен практикасына терең бойлау былай тұрсын, оның тарихы, маңыздылығы, өміршендігі, пайдасы мен зиянында таразылай алатын дәрежеге жеткізеді. Білім беру бағдарламасының жан-жақты, тереңдетілген жайын ашады.. Пікір-сайыс әдеттегі пән олимпиадалары секілді. Жүйемен өткізілетін әр түрлі деңгейдегі пікір-сайыс бәсекелері арқылы жүзеге асыруға болады.

Олимпиадаларда оқушылар тек бір пән бойынша ғана білімдерін көрсете алса, пікір – сайыстарда олар жан – жақты, әр түрлі салалардағы білімдерін көрсетіп, жетілдіре алады. Пікір – сайыстардың әдеттегі олимпиадалардан айырмашылығы да, артықшылығы да осында. Үйірме оқушының тұлға, азамат ретіне жетілуіне, білім алуға деген қызығушылығының артуына зор ықпал етуі сөзсіз. Сонымен бірге пікір – сайыс бағдарламасы жаңа орта білім беру жүйесінің идеяларымен толық үйлеседі деуге де негіз бар.

Үйірменің мақсаты:

Заман талабының сұранысына саласы жетік, адами құндылықты жанына серік еткен, айналасына сын көзбен қарап, қоғамдық өмірге белсене араласатын жастардың жаңа буынын қалыптастыру. Мектеп мұғалімдерін үйірмеге тарту. Мектеп ішілік пікірсайыс турнирлерін ұйымдастру, үздіктерді анықтап, ынталандыру. Мектеп намысын қорғайтын, үздік оқушыларды даярлайтын ұстазды дайындау . Сонымен қатар шешендік өнерге баулып, ұстаздың біліктілігін шыңдау.

Дамытушылық: Шығармашылық жұмыстар орындату арқылы мұғалімдердің ой-өрісін, дүниетанымын, сыни ойлауын дамыту

Үйірменің міндеттері:

- Мұғалімдердің шығармашылық қабілеттерінің айқындалуына мүмкіндік беру.
- Шешендік өнер және жұрт алдында сөйлеу мәдениеті қалыптасқан талантты жастарды даярлау;
- Талантты жастарды ынталандыру;
- Мектеп жастары арасында пікір-сайыстың деңгейін көтеру;
- Мектеп мұғалімдерінің сын тұрғысынан ойлауын дамыту;
- Өз Отаны Қазақстан, оның басты құндылықтарын құрмет тұтып, мақтаныш сезімдерін қалыптастыру
- Мұғалімдердің жауапкершілігінің және танымдық қабілеттерін түрлі пікірталастар арқылы ортаға салу
- Мұғалімдердің коммуникативтілікке, сөйлеу мәдениетіне, сөз өнеріне, тұжырымды ойын дәлелдей білуге баулу
- Оқушының өзін – өзі тәрбиелеуіне, өзін жіне өзгені бағалай білуге үйрету
- Отанына, атамекеніне деген патриоттық сезімді күшейту.
- Білікті, оқу – тәрбие беру.

Күтілетін нәтиже:

- Мұғалімдердің бос уақытын тиімді пайдалану;

- Пікірсайыс арқылы белсенді азаматтық позициясы бар, жаңарған қоғамның жаңа азаматтары тәрбиеленеді.
- Басқа адамдардың көзқарастарымен санаса алатын озық ойлы азаматтардың қатарын көбейту;
- Жастарды өз бетімен білім алуға, ізденуге дағдыландырады;
- Жастардың бір-бірімен тығыз қарым-қатынас жасауларына, пікір алмасуына, қарым-қатынас диалогін орнатуға мүмкіндік туғызады.
- Саяси сана сезімі, қоғамға көзқарасы ерекшеленеді
- Оқулық арқылы берілетін әдеби құндылықты терең меңгереді
- БАҚ құралдарын, кітапхана оқулықтарынан қажетті мәліметті ала алады
- Жұрт алдындағы сайыстарға еркін қатысады
- Заман талабына сай туындаған жастардың өзекті мәселерін талқылап оның шешілу жолында үздік ұсыныстар дайындау.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Американдық Парламентті форматы. 2000 жыл
2. Американдық Парламенттік формат дебат элементі. 2004 жыл
3. СТО жобасының тұрақты журналы «Дауыс пен көрініс»
4. Мектеп және жоғары оқуорындары: ой қозғағыштар, ізденістер, табыстар 74 бет, 2005 жыл
5. Халықаралық ғылыми-әдістемелік журналы «Перемена»- журналдағы журнал материалдары, 2008-2010 жыл
6. «Қазақстан мектебі» журналы №3 2012 жыл 25 бет, 56 бет «Толерантты тұлға». 60 бет
7. «Қазақстан мектебі» журналы №2 2012 жыл 33 бет, «Ұлттық құндылықтарды танытудағы педагогикалық технологиялардың маңызы»
8. Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі 2008 жыл
9. Қазақ әдебиеті энцикопедиялық анықтамалық «Аруана» - 2005 жыл
10. Қазақстан ұлттық энциклопедия. Алматы 1999, №2,3,7,10
11. «Сөз өнері» З.Қабдолов
12. «Әдебиет теориясы» Қ.Жұмағалиев
13. «Қазақ халқының философиялық мұрасы» 2007 жыл

14. «Сөз мәйегі» (мақал-мәтелдер) – 2007 жыл

15. БАҚ құралдары.(Мемлекеттік басылымдар)

**«Риторика» пікір-сайыс клубының
күнтізбелік жоспары**

№	Тақырыбы	Сағат сан ы	Теориялық бөлім	Практикалық бөлім	Әдістемелік байланыс	Күтілетін нәтиже	Мерзімі
1	Кіріспе	2	Пікір-сайыс деген не? Пікір-сайыстың форматтары (АПФ, БПФ, ЛД, ПДФ, Карлл Попер) (1 сағат)	Пікір сайыстыру қабілетін байқау, ашу.Этикалық ұғымға (1 сағат)	СТО, зерттеу, тыңдау, жазу	- жұрт алдында еркін сөйлейді -дикциясын қояды	25.09.202 жыл
2	Тақырып (Қарар)	2	Американдық Парламенттік формат туралы түсінік. Пікір – сайыс үлгісінің негізгі элементтері. Қарар.Қарардың түрлері, жазу тәртібі,	Қарар шығару. Қарар сараптамасы Қарар (тақырып) (1 сағат)	1.Қазақ әдебиеті Тақырыппен идея 2.Топтастыр стратегиясы . СТО	-Өміршең тақырыпты еркін ажыратады -Тақырып таңдау саясатында ой еркіндігі артады.	09.10.202 жыл

			үлгілері (1 сағат)				
3	Критерий (мақсат)	2	Критерий – мақсат. Тақырыпқа мақсат қою (1 сағат)	1.Қарарға арнап критерий шығару мен оған сараптама жасау 2.Критерийді негіздеу. 3. Критерийдің қарар және аргументтермен байланысы (1 сағат)	1.Қарарды сипаттауда критерийдің сәйкестігі, нақтылығы, әдістемесі. К.Поппер пікір-сайыс әдістемесі 2.Топтастыру стратегиясы 3.Ұқсастық пен даралық стратегиясы	-Идеяның құндылығын ажыратады -Әр іске мақсат қоюды біледі	30.10.202 жыл
4	Дефинициялар (анықтама-лар) – негізгі ұғымдарды анықтау	2	Қарардағы негізгі ұғымдарды анықтау. Анықтамаларға қажетті шектеулер қойылады. Анықтама - қарарды зерттеу бағытын анықтау құралы. (1 сағат)	- Энциклопедиялық сөздіктермен жұмыс - Түсіндірме сөздік -Қазақ тілі грамматикасы (1 сағат)	Әдебиет теориясы.Қазақ тілі лексикологиясы	-Сөздің толық мағынасын анықтайды -Сөздерді орын тәртібі арқылы қолданып, әдемі сөйлейді.	13.11.202 жыл
5	Аргументтер	4	1.Аргумент құрастыру, құрылысы,	1.Аргумент құрастыру. Ойын барысында 2,3,5	Пікір-сайыс парағы.Теледебат үлгілерімен салыстыру. Саяси дебат	-Шешім қабылдап үйренеді -Жоба, бизнес жоба жасай алады	11.12.202 жыл

			негіздеу түрлері 2.Критерий мен аргумент арасындағы байланыс (2 сағат)	аргумент болған дұрыс 3.Дәлелдейтін дәлелінің негізгі жобасы екенін ұғыну (2 сағат)	жұмыстары. СТО.Презентация - Екі жақты күнделі стратегиясы		
6	Дәлелдер (факты)	2	1.Зерттеу мен дәлелдер. 2.Мәлімет жасау, статистикалық мәлімет, шолулар, мысалдар мен сұқбат.Ғаламтор мәліметі (1 сағат)	1.Мәлімет алынатын мәтінмен жұмыс істеу 2.Дәлелдер парағын дайындау. Бір аргументке нақты 2,3 дәлел жатады. (1 сағат)	СТО.Кубизм әдісі.Дәлел күшті болу үшін бір емес, алты қырынан қарап бір мәселесіне келу керек.	-Әділ шешім шығарады, әділ көзқаастуындайды.	22.01.202 жыл
7	Жақтау кейсі	2	Кейс – жұртшылыққа ұсынылатын спикердің сөзі.Ол қарар, критерий, аргумент, факті, қорытындыдан тұрады.Жақтау кейсінің құрылымы, үлгісі (1 сағат)	-Жақтау кейсіні құрастыру -Даттау кейсінен өзге екенін түсіндіру (1 сағат)	Венн диаграммасы	-Сөйлеу мәдениеті дамиды. - өз «менін» ашады	05.02.202 жыл

8	Даттау кейсі	2	Даттау кейсінің құрылымы. Терістеудің 3 деңгейі: қарарды интерпретациялау, критерийді терістеу, аргументтер тізбегін терістеу(1 сағат)	- Контраргументтер ұсыну -Даттау кейсінің үлгісі, құрастыру (1сағат)	К.Поппердің терістеу стратегиясы -Кубизм стратегиясы	-Әрбір істің ақпен қарасын таниды. -Ақтап алу әрекетіне жұмыс жасайды -Оппозиционер ұғымын терең ұғынады. -Өзінше ойын өткізеді, оны қорғайды	26.02.202 жыл
9	Спикерлер - дің міндеттері	2	1Спикерлердің рөлдері 1-спикер – конструктивті, 2-спикер – дамытушы 3- қорытындылаушы 2.Спикерлерді бағалау критерийлері(1сағат)	Кемшіліктер мен қателіктерді іздеу, табу, оны дұрыстау әдістері.Стильмен ұсынылған ба? Спикерлердің сөйлеу уақыты бар.Көзбе,көз байланыс (1 сағат)	- Психологиялық тепе-теңдік - Ұстамдылық этикасы - Әдеп айтысы - ББҰ стратегиясы .СТО. -Өзін-өзі тәрбиелеу этикасы	Жаңа қоғамның жасөспірім моделін жасап шыға алады	12.03.202 жыл
10	Сұрақ - жауап	4	-Сұрақ – жауаптардың мақсаты, міндеті, нәтижелі сұрақ қою	Сұрақтардың тізбегін құрастыру -Қарсы сұрақ-жауап кезіндегі спикерлер	СТО. -Жуан және жіңішке стратегиясы -Бағалау стратегиясы	-Орынды сұрақ қойып үйренеді. -Өмірдің көп бөлігі сұрақтан құралып, сұрақтан жасалатынын	09.04.202 жыл

8	Даттау кейсі	2	Даттау кейсінің құрылымы. Терістеудің 3 деңгейі: қарарды интерпретациялау, критерийді терістеу, аргументтер тізбегін терістеу (1 сағат)	- Контраргументтер ұсыну - Даттау кейсінің үлгісі, құрастыру (1 сағат)	К. Поппердің терістеу стратегиясы - Кубизм стратегиясы	- Өрбір істің ақпен қарасын таниды. - Ақтап алу әрекетіне жұмыс жасайды - Оппозиционер ұғымын терең ұғынады. - Өзінше ойын өткізеді, оны қорғайды	26.02.202 жыл
9	Спикерлер - дің міндеттері	2	1 Спикерлердің рөлдері 1-спикер – конструктивті, 2-спикер – дамытушы 3- қорытындылаушы 2. Спикерлерді бағалау критерийлері (1 сағат)	Кемшіліктер мен қателіктерді іздеу, табу, оны дұрыстау әдістері. Стильмен ұсынылған ба? Спикерлердің сөйлеу уақыты бар. Көзбе, көз байланыс (1 сағат)	- Психологиялық тепе-тендік - Ұстамдылық этикасы - Әдеп айтысы - ББҰ стратегиясы СТО. - Өзін-өзі тәрбиелеу этикасы	Жаңа қоғамның жасөспірім моделін жасап шыға алады	12.03.202 жыл
10	Сұрақ - жауап	4	- Сұрақ – жауаптардың мақсаты, міндеті, нәтижелі сұрақ қою	Сұрақтардың тізбегін құрастыру - Қарсы сұрақ-жауап кезіндегі спикерлер	СТО. - Жуан және жіңішке стратегиясы - Бағалау стратегиясы	- Орынды сұрақ қойып үйренеді. - Өмірдің көп бөлігі сұрақтан құралып, сұрақтан жасалатынын	09.04.202 жыл

			әдістері -Ашық және жабық сұрақтар (2 сағат)	дің өзін-өзі ұстауды үйрету, ойын этикасын үйрету. Сұрақтардың ойын барысында 3 минуттың ішіне сыйымдылығын қарау. (2 сағат)		ұғады	
1 1	Пікір – сайыс бәсекелері	4	- Бәселердің ұйымдастырылуы -Пікір-сайыс бәсекелерін өткізудің ережелері мен кеңестері -Қарарды талқылауға барлық команданың тренерлері болуға міндетті. - Психологиялық тұрғыдан ойын элементтері	Пікір-сайыс бағдарламасын ойыннан бұрын сараптау керек.Пікір-сайыс клубтарын құру (3 сағат)	-Теледебат қарау -театр сахнасындағы актерлердің сөз саптауын қатерге алып жұмыстану -Сахна, трибуна мәдениеті	Өзіндік «мені» толық жетілген тұлға қалыптасады	16.04.202 жыл

1 2	Төрешілік студің мәдениеті	1	Міндетті шешім шығару сараптама асы. Бағалау тәртібі. Топты бағалау, спикерді бағалау әдісі	Пікір- сайыс парағын (картасын) жүргізу	-Тарих, құқық пәні -маманмен сұхбат (әртүрлі саладағы төрешімен)	-Мен біреуге баға беретін, жобаға сараптама беретін әділ шешім шығаратын халге жетемін.	07.05.202 жыл
1 3	Қорытынды	3	1.Бұқараны ойландырып жүрген тақырыптарды жинақтап , резолуциялар тізбегін жасау 2. Қанша резолуция сонша критерий дайындау Аргумент және фактілер жинақтау 3.Спикерлерді бағалау критерийлерін шығару 4.Төреші міндеттерін дайындау (2 сағат)	Практикалық жұмыс Практикалық жұмыс Ізденіс жұмыс Ізденіс жұмыс Ізденіс жұмыс (1 сағат)	Топтық жұмыс стратегиясы БАҚ құралдары. СТО.Түртіп алу стратегиясы	Ең үздік спикер атанады. Үздік сөз майталманы атанады. Жас қазақ елінің жаңа форматтағы жеке тұлғасы шығады.	14.05.202 жыл

**№51 гимназия
жанынан құрылған «Риторика»
пікір-сайыс үйірмесінің құрамы**

№	Аты-жөні
1	Кереев Асылхан
2	Сейтмағамбетова Гүлсезім
3	Вадимова Ақгүл
4	Медеубай Исламбек
5	Асқар Али
6	Мырзабай Ақтолқын
7	Мұрат Мейірбек
8	Мұхтар Бекжан
9	Өмірзақ Сабина
10	Бекетов Шыңғыс
11	Аханғали Мирлан
12	Жолмағанбет Сезім
13	Ишгимов Арсен